

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

Березень-квітень 2017 р.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ №15

***Україна – Польща: співпраця
у сфері освіти та науки***

***ДЕПАРТАМЕНТ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
Відділ зовнішньоекономічної діяльності***

ЗМІСТ

1. Стан та перспективи українсько-польського співробітництва у сфері освіти та науки	3
2. Співпраця КПІ ім. Ігоря Сікорського з польськими ВНЗ	5
3. Форум ректорів вищих технічних навчальних закладів України та Республіки Польща.....	7
4. Круглий стіл № 1 на тему: «Міжнародна та зовнішньоекономічна діяльність як фактор інтернаціоналізації сучасного європейського технічного університету лідерського типу».....	9

1. Стан та перспективи українсько-польського співробітництва у сфері освіти та науки

*За офіційними даними Посольства України у Республіці Польща

Співпраця між Україною та Польщею відбувається у різних сферах – військово-політичній, торгово-економічній, культурно-гуманітарній. Розширюється також міжрегіональне і транскордонне співробітництво.

Основними документами, що регламентують українсько-польське співробітництво в галузі освіти і науки, є:

- Договір між Урядом України та Урядом Республіки Польща про співробітництво в сфері науки і технологій від 12.01.1993 р.
- Угода між Урядом України і Урядом Республіки Польща про співробітництво в галузі культури, науки і освіти від 20.05.1997 р.;
- Угода про співробітництво в галузі освіти між Міністерством освіти і науки України та Міністерством національної освіти Республіки Польща (підписана 19 січня 2015 р.).

Пріоритетом співпраці в галузі освіти та науки між Україною та Республікою Польща є забезпечення освітніх потреб українців у Польщі, а також розширення можливостей на рівні міжлюдських контактів. Надзвичайно великого значення останнім часом надається розширенню обмінів учнів шкіл, студентів, науковців. Активно співпрацюють між собою академічні установи та університети двох країн, виконуючи важливі наукові дослідження, які у подальшому втілюються у життя.

Експерти двох країн опрацьовують проект угоди про створення Українсько-польської Ради обміну молоддю.

Польща та Україна готують угоду про поглиблення співробітництва у сфері вищої освіти і науки. Про це домовились Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич та Віце-прем'єр міністр, міністр досліджень та вищої освіти Польщі Ярослав Говін. За даними Міносвіти, угода допоможе поглибити співпрацю України та Польщі у сферах академічної доброчесності та міжуніверситетської мобільності.

За словами Л. Гриневич, створення спільних україно-польських програм для вчителів та науковців могло б значно покращити ситуацію щодо існуючої диспропорції, коли кількість студентів, які користуються програмами мобільності значно більша від кількості викладачів та дослідників.

Крім того, Лілія Гриневич та Ярослав Говін домовились про поглиблення співпраці України та Польщі в рамках програми наукових досліджень і інновацій ЄС "Горизонт 2020".

"Саме з польськими університетами, польськими науковими інституціями ми зможемо досягнути більшого успіху від участі у програмі Горизонт 2020. В першу чергу, це посилить інституційну спроможність наших вишів, адже, коли розвивається наука в університетах, то і якість вищої освіти в них стає кращою", – пояснила Міністр освіти і науки. Українським вищим навчальним закладам необхідно розвивати білатеральні освітні програми з партнерськими польськими університетами. На цьому наголосила Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич.

Створення сучасних білатеральних програм – це той освітній продукт, який зацікавить студентів. Очевидно, що навіть іноземні студенти матимуть більше стимулів навчатися на таких програмах, якщо по завершенню вони отримуватимуть два дипломи – польський та український. Ми бачимо, що сьогодні провідні технічні університети України рухаються до збільшення кількості англomовних програм, і це означає, що ми нарощуємо потенціал і стаємо більш конкурентоздатними на світовому ринку освітніх послуг.

Важливим кроком до розвитку поточного співробітництва є конкурс спільних українсько-польських проєктів. Згідно з договорами між Урядом України та Урядом Республіки Польща про співробітництво та відповідно до Спільної програми науково-технологічного співробітництва між Міністерством освіти і науки України та Міністром науки та вищої освіти Республіки Польща, Міністерство освіти і науки України та Міністерство науки та вищої освіти Республіки Польща оголосили конкурс спільних українсько-польських науково-дослідних проєктів для реалізації у 2018 - 2019 рр.

2. Співпраця КПІ ім. Ігоря Сікорського з польськими ВНЗ

Польський напрямок міжнародного співробітництва є важливою складовою поточної міжнародної діяльності КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Маючи на меті поглибити розуміння та співпрацю між Україною та Республікою Польща у сфері вищої освіти та науки, відповідно до угоди, підписаної у Варшаві 7 березня 2008 року, між КПІ ім. Ігоря Сікорського та польською освітянською фундацією «Перспективи», у Національному технічному університеті України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" було створено Українсько-Польський центр (УПЦ).

Основні завдання діяльності Центру:

- сприяння подальшому розвитку співробітництва освітньо-наукових сфер Республіки Польща та України, економічному й соціальному процвітанню країн;
- підтримка взаємопроникнення культур, вивчення польської мови українськими громадянами та української мови польськими громадянами;
- організація на постійно діючій основі контактів між сферами інноваційного підприємництва Республіки Польща та України із широким залученням університетської складової;
- забезпечення широкої співпраці бібліотек Республіки Польща та України, у т.ч. електронних;
- розвиток науково-технічного співробітництва, включаючи реалізацію спільних проектів та програм з їх фінансуванням із різних джерел, зокрема, європейських;
- співпраця за проблематикою сталого розвитку, зокрема, енергетики сталого розвитку;
- проведення виставок та інших міжнародних заходів у сфері освіти, науки, культури, спорту в Республіці Польщі та в Україні.

Центр співпрацює з близько 20-ма польськими університетами.

Із зазначеними навчальними закладами Польщі укладені довгострокові угоди про співробітництво. Наразі найбільш перспективною формою співробітництва українських ВНЗ з польськими колегами в освітній сфері є реалізація проектів подвійних дипломів.

Центр підтримує тісні, дружні зв'язки з міжнародними офісами польських університетів-партнерів з наукового співробітництва. Проводяться наукові семінари на базових факультетах по польському напрямку: ФАКС, ФММ, ІФФ, ФЕЛ, ММІ із запрошенням і участю колег з Польщі. Традиційно участь у наукових семінарах беруть вчені Варшавської, Краківської, Вроцлавської та Лодзинської політехнік.

Основні задачі Центру у галузі наукового співробітництва полягають у забезпеченні:

- участі вчених КПІ ім. Ігоря Сікорського в міжнародних програмах, консорціумах, координаторами яких є вчені польських вузів-партнерів;
- залученні вчених КПІ ім. Ігоря Сікорського до редакційних колегій польських наукових журналів вузів-партнерів;
- білатеральних контактів та співробітництва вчених КПІ ім. Ігоря Сікорського з польськими вченими;
- вирішення в МОН України питання можливості подвійного керівництва аспірантами КПІ ім. Ігоря Сікорського та вузів-партнерів з Польщі;
- публікації наукових статей в польських наукових журналах та журналах КПІ ім. Ігоря Сікорського;
- залучення польських лекторів, фахівців до роботи в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

3. Форум ректорів вищих технічних навчальних закладів України та Республіки Польща

Традиційним спільним заходом, який ставить на меті розширення співпраці між Україною та Польщею у сфері освіти та науки стали зустрічі ректорів вищих навчальних закладів України та Республіки Польща.

Цьогорічні **Українсько-польські дні освіти, науки та інновацій** проходили 6-7 квітня у м. Києві. Вони були організовані за підтримки Міністерства науки і вищої освіти Польщі, Міністерства освіти і науки України за активної участі Фонду розвитку системи освіти, Національного координаційного центру «Горизонт 2020», Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» та польської Освітянської фундації «Перспективи».

Одним із головних заходів Українсько-польських днів став **Форум ректорів вищих технічних навчальних закладів Польщі та України**, організований Конференцією ректорів технічних університетів Республіки Польща та Асоціацією ректорів вищих технічних навчальних закладів України. Нинішній Форум – найбільший за своїми масштабами. У ньому взяли участь вісімдесят чотири ректори та проректори польських технічних вишів. Уся ж польська делегація налічувала майже двісті п'ятдесят освітян (вони, звісно, брали участь не лише у Форумі керівників технічних навчальних закладів, але й у інших заходах програми Українсько-польських днів освіти, науки та інновацій). Українські технічні університети представляли майже дев'яносто очільників та їхніх заступників. Усього ж з різних українських ВНЗ на Форум прибуло більше двохсот учасників.

«Основна мета нашої зустрічі – побудувати «автостраду», що з'єднуватиме Польщу та Україну в сфері науки і освіти», – наголосив Вальдемар Сівінський, президент фундації «Перспективи». Він також додав, що і польські, й українські виші мають дуже гарні наукові здобутки, тому їм варто об'єднати зусилля в напрямі створення спільних проектів для участі в дослідницьких програмах Європейського Союзу.

Згідно програми Форуму було проведено **спеціальне спільне засідання** Конференції ректорів технічних університетів Республіки Польща та Асоціації ректорів вищих технічних навчальних закладів України «Проривні проекти міжнародного співробітництва технічних

університетів України і Республіки Польща в науці, технологіях і інноватиці: університетський супутник, авіакосмічні технології, кібербезпека та фізична ядерна безпека, чиста вода, відновлювальна енергетика», **пленарні засідання**, а також **сім паралельних круглих столів**, присвячених різним галузям наукового співробітництва – міжнародній та зовнішньоекономічній діяльності технічних вишів як фактору їхньої інтернаціоналізації, європейській акредитації інженерної освіти та сертифікації інженерів, впровадженню програм подвійних дипломів, спільної участі в проектах ЄС в рамках програми «Горизонт 2020» і розвитку контактів у рамках програми «Erasmus+» тощо. Обговорювались також питання розширення мережі стартап-шкіл та формування спільних інноваційних середовищ.

Завершилися Українсько-польські дні освіти, науки та інновацій 7 квітня великим концертом за участю кращих художніх колективів польських та українських університетів. Спеціальним його гостем була співачка Каця Мошь (Kasia Moś), яка цього року представлятиме Польщу в фіналі Євробачення.

4. Круглий стіл № 1 на тему: «Міжнародна та зовнішньоекономічна діяльність як фактор інтернаціоналізації сучасного європейського технічного університету лідерського типу»

Вкрай актуальні для КПІ ім. Ігоря Сікорського та інших провідних технічних університетів проблеми інтернаціоналізації та міжнародного співробітництва були розглянуті на засіданні круглого столу №1 з відповідною назвою: «Міжнародна та зовнішньоекономічна діяльність як фактор інтернаціоналізації сучасного європейського технічного університету лідерського типу».

Внутрішній зміст та структурну логіку круглого столу висвітлюють наступні його тематичні блоки:

1. Інтернаціоналізація вищої технічної освіти: зміст, напрямки, показники, критерії глибини інтернаціоналізації університету.
2. Стратегії та Програми інтернаціоналізації університету.
3. Розвиток міжнародного співробітництва технічних університетів як фактор поглиблення інтернаціоналізації: Україна-Польща.
4. Структурно-організаційна перебудова управління інтернаціоналізації сучасного технічного університету.
5. Зовнішньоекономічна діяльність технічних університетів України як ресурс інтернаціоналізації (моделі експорту-імпорту освітніх послуг).
6. Моделі організації зовнішньоекономічної діяльності сучасного технічного університету лідерського типу. Досвід Польщі.
7. Компетенції і моделі діяльності структурних підрозділів університетів України в сфері зовнішньоекономічної діяльності.
8. Моделі управління фінансами сучасного технічного університету лідерського типу.

Важливість проблематики круглого столу підтверджена і загальною кількістю його учасників (понад 60 чоловік), і значним колом їх професійних інтересів (офіційні представники адміністрацій університетів, вчені, аспіранти та студенти, провідні фахівці у галузі міжнародної та зовнішньоекономічної діяльності), і широкою географією походження доповідачів, а також змістовними виступами спікерів, яким вдалося зав'язати цікаву дискусію.

Круглий стіл мав за мету обговорення ключових питань реалізації міжнародної та зовнішньоекономічної діяльності сучасних європейських технічних університетів лідерського типу задля сприяння їх інтернаціоналізації за всіма можливими напрямками, переформатування з національного вишу на інтернаціональний університет лідерського типу.

Міжнародна діяльність для вищого навчального закладу сьогодні – це важливий напрямок розвитку, що забезпечує авторитетний статус та високі позиції у світових рейтингах, конкурентоздатність на ринку освітніх послуг, розширює ресурсну базу науково-технічних досліджень, надає фінансову стійкість та автономію.

Систематична інтеграція міжнародного аспекту в освітньо-наукову діяльність університету, при якому цілі і механізми організації надання послуг набувають міжнародного значення, є процесом його інтернаціоналізації. Результатом має стати перетворення національного ВНЗ в інтернаціональний.

Глибока інтернаціоналізація для університетів означає посилення міжнародної компоненти в усіх складових діяльності, вихід на організацію досліджень і технологій навчання для підготовки фахівців, конкурентоспроможних на світових ринках праці, реформування за моделлю сучасного технічного університету лідерського типу, набуття репутації високорейтингового університету за міжнародновизнаними критеріями, і – в результаті – забезпечення зростання економічних показників.

У такому контексті зовнішньоекономічна діяльність як складова міжнародної діяльності, що має на меті в тому числі отримання конкретних переваг у вигляді соціального та економічного ефекту від реалізації освітніх та науково-технічних послуг університету за кордон зарубіжним партнерам, набуває особливого значення. При цьому найбільш перспективним є експорт освітньо-наукової продукції та послуг іноземному споживачу, що може реалізовуватися різними шляхами.

На круглому столі виступили:

Марек Тукендорф, ректор Опольської політехніки з презентацією *“Можливі напрямки співпраці в рамках науково-дослідних проектів Польща-Україна”*.

Доповідач ознайомив присутніх з установами, які фінансують наукові проекти в Польщі:

- **Національний Центр Науки (NCN)** - фінансує виключно фундаментальні дослідження, тобто оригінальні дослідницькі праці, експериментальні або теоретичні роботи, головним чином з метою отримання нових знань про основи явищ і спостережуваних фактів, без будь-якого прямого комерційного використання;

- **Фонд польської науки (FNP)** є некомерційною організацією з місією підтримки науки. Це найбільший в Польщі позабюджетний фонд з джерелами фінансування науки;

- **EUREKA** становить децентралізовану мережу з 40 європейських країн і країн-членів Європейського союзу, створену з метою заохочення міжнародного співробітництва в галузі наукових досліджень і розробок;

- **ГОРИЗОНТ 2020** є найбільшою в історії Європейського Союзу програмою з досліджень та інновацій. За 7 років (2014 р. до 2020 р.) для передових досліджень і інноваційних рішень буде виділено в цілому 77 028.3 млн. євро;

- **Erasmus+** є програмою Європейського Союзу в сфері освіти, професійної підготовки, молоді та спорту на 2014-2020 роки. Її загальний бюджет складає 14,7 млрд євро.

Кожна із установ була охарактеризована відповідно до цільової групи, винагород, оцінювання, фінансування, тривалості проекту, строків найближчого набору. Ректор Опольської політехніки розглянув перспективи спільних українсько-польських проектів з фінансуванням із вказаних джерел.

Відповідно до доповіді п. Тукендорфа, лівову частку фінансування наукових грантів з фонду ЄС отримують ВНЗ та наукові заклади з країн-членів ЄС. Тому для освітян та науковців України вкрай важливо співпрацювати з польськими колегами – це дозволить ефективно використовувати інтелектуальний потенціал українських вчених за рахунок технічної і фінансової підтримки ЄС спільних наукових і освітніх проектів.

Сергій Сидоренко, проректор з міжнародних зв'язків КПІ ім. Ігоря Сікорського виступив із доповіддю *“Курс на глибоку інтернаціоналізацію університету. Досвід КПІ ім. Ігоря Сікорського”*.

Проректор виклав бачення КПІ ім. Ігоря Сікорського на розвиток інтернаціоналізації університету, виділивши її чотири основні напрямки:

- міжнародні зносини і міжнародне співробітництво;
- посилення зовнішньоекономічної діяльності;
- зміцнення позицій університету в міжнародних рейтингах;
- посилення міжнародної компоненти за всіма напрямками діяльності.

По кожному з напрямків проректор коротко охарактеризував основні міжнародні заходи, які проводились у КПІ ім. Ігоря Сікорського у 2016 році, розповів про головні здобутки, а також окреслив першочергові завдання щодо інтернаціоналізації, які стоять як перед Департаментом міжнародного співробітництва, так і перед факультетами та інститутами університету.

Евген Сокол, ректор Харківського політехнічного інституту виступив з вітальним словом від українських співorganizаторів круглого столу. Крім того п. Сокол поділився інформацією про стан і перспективи міжнародного співробітництва НТУ «ХПІ».

Сьогодні НТУ «ХПІ» продовжує зміцнювати та поширювати зв'язки з 99 закордонними партнерами з 33 країн світу. Свідченням на користь міжнародного визнання НТУ «ХПІ» є кількість грантів, отриманих університетом від міжнародних фондів та програм. Метою цієї роботи є інтеграція у світові економічні системи, а також залучення у сферу освіти України іноземних інвестицій.

На сьогодні в інституті реалізується 33 міжнародні проекти на загальну суму фінансування близько 3,5 млн. євро. З них 17 освітніх проектів, серед яких 8 проектів ТЕМПУС, та 16 наукових проектів.

Артур Русович, заступник декана Факультету енергетики та літакобудування Варшавської політехніки презентував свій факультет у доповіді *“FACULTY OF POWER and AERONAUTICAL ENGINEERING”*.

Доповідач проінформував учасників круглого столу про стан інтернаціоналізації Варшавської політехніки, відзначивши, зокрема, що вона розвивається з активною участю університету в таких міжнародних проектах:

- "Горизонт 2020";
- Польсько-норвезька програма;
- Польсько-швейцарська програма.

Співпраця здійснюється в основному в галузі енергетики, авіації, військових питань. Пан Русович розповів про рівні підготовки в польському університеті, наявні навчальні програми, які викладаються англійською мовою. Інтернаціоналізація відбувається в основному за рахунок участі в асоціаціях (подвійні дипломи). Студенти мають можливість навчатися в обраній країні протягом будь-якого семестру. Крім того дуже розвинута академічна мобільність за підтримки програми Erasmus+. Найбільш популярні напрями стажування – авіація і космонавтика.

Віктор Ковальов, ректор Донбаської державної машинобудівної академії доповідав на тему *“Співпраця з високотехнологічними машинобудівними підприємствами як основа для інтернаціоналізації освітньої та наукової діяльності університету”*.

Ректор ознайомив присутніх з особливостями діяльності ВНЗ, розповів про участь у міжнародних освітніх і наукових проектах, співпрацю з німецькою компанією HAIDENHAIN, а також про проведену в лютому 2017 р. у м. Слов'янську Міжнародну науково-практичну конференцію «Польсько-українське співробітництво в розв'язанні сучасних соціально-економічних проблем: наука, освіта, досвід». Пан Ковальов підкреслив важливість співпраці з місцевими машинобудівними підприємствами, які мають вихід на міжнародні ринки збуту, як основи для інтернаціоналізації освітньої та наукової діяльності університету

Сергій Глібко, директор Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку Національної академії правових наук України: *“Компетенції і моделі діяльності структурних підрозділів університетів України в сфері зовнішньоекономічної діяльності”*.

У своєму виступі доповідач зупинився на юридичних аспектах міжнародної діяльності ВНЗ і проблемах, з якими стикаються університети при вирішенні завдань інтернаціоналізації. Зокрема, однією із проблем є питання експорту-імпорту наукових досягнень. У законодавстві України відсутнє чітке відображення компетенції ВНЗ. Поняття «міжнародне співробітництво» - це не вид, а загальний напрямок будь-якої діяльності. У Законі України «Про науку та наукову діяльність» це поняття визначено дуже узагальнено, а також не врегульовані конкретні напрями. Визначення компетенції ВНЗ пов'язано із ЗЕД (проблеми регулювання). ЗЕД є господарською діяльністю, що тягне за собою неможливість відображення зароблених коштів. Яким чином можливо здійснювати діяльність по трансферу наукових досягнень.

Підсумовуючи свою доповідь, п. Глібко зробив висновок, що необхідно дозволити ВНЗ вносити зароблені кошти до статутного капіталу, а також удосконалити діяльність наукових парків.

Марек Павельчик, проректор з науки і розвитку Сілезької політехніки презентував свій університет відеороликом.

Одна із важливих тез доповідача, яку варто відзначити: «Необхідно започаткувати щось виняткове, щоб зайняти достойну нішу в системі інтернаціоналізації».

На основі досвіду США в університеті зроблені висновки відносно того, що саме варто запропонувати іноземним студентам для створення привабливого іміджу університету. Перш за все, це є кооперація з індустрією. Тому в Сілезькій політехніці перед студентами ставляться для вирішення конкретні технічні завдання, пов'язані з промисловістю. Відповідно змінено графік навчального процесу: 1 місяць триває навчання в університеті, після чого 1 місяць – практика на підприємстві-партнері.

Пан Павельчик проінформував, що на сьогодні в Сілезькій політехніці навчається 20 українських студентів і працює 12-13 співробітників. Він також відзначив важливість організації дозвілля студентів: в Сілезькій політехніці налічується 150 наукових клубів, спортивні, мистецькі організації тощо.

Едуард Рубін, директор компанії “Telesens International Ltd.”, поділився своїми думками з приводу особливостей міжнародної та зовнішньоекономічної діяльності університетів і їх інтернаціоналізації.

Едуард Рубін вважає, що необхідно вдосконалити систему отримання доходів університетами від наукової діяльності, використання ними патентів і внесення об'єктів інтелектуальної власності до статутного капіталу.

“Держава повинна, нарешті, дати реальну автономію вишам і спростити процес використання рахунків у державних банках, а також дозволити їм самостійно розпоряджатися заробленими коштами без втручання казначейства. Університетами повинні управляти менеджери, а не вчені. Потрібно розділяти наукову діяльність та управлінську, оскільки лише менеджер здатен вибудувати процеси таким чином, щоб велика корпорація знань, чим по суті є сьогоденні університети, працювала найбільш ефективно в ринкових умовах”, - зазначив Рубін.

“На університетських рівнях міжнародна діяльність також має стратегічні і тактичні завдання. В цю стратегію входить формулювання реальних цілей на наступні 5-10 років із виділенням бюджету, де чверть складають власні кошти, а решта - гранти. Нам потрібно навчитися презентувати наші результати закордонним партнерам, використовуючи маркетингові інструменти, складати плани та працювати для їх досягнення. Тут важливу роль відіграють вчені - їх поїздки у відрядження за кордон і презентації, виступи на форумах, конференціях та їх контакти з науковим середовищем. І знову - роль держави, якій варто, нарешті, дозволити університетам відправляти за кордон вчених, оплачуючи їм відрядження за рахунок власних зароблених коштів”, - вважає він.

На думку Едуарда Рубіна, наші університети тільки вчаться працювати з іноземними грантами. Щоб вивести цю роботу на якісно новий рівень, вишам необхідно створювати повноцінні відділи зі спеціально підготовленими фахівцями.

“Все це дозволить збільшити конкурентоспроможність українських університетів на міжнародній арені, бо інакше вони не зможуть конкурувати із західними університетами. І в наслідок чого, талановита молодь поїде за кордон”, - підсумував він.

Кшиштоф Малік, проректор Опольської політехніки презентував університет “Opolska Polytechnika”. Він детально зупинився на складових процесу інтернаціоналізації, зокрема відмітив важливість академічних обмінів, як студентами так і викладачами, а також наукову співпрацю і обміни. Важливе значення в нашому глобалізованому світі мають і культурні обміни – в Опольській політехніці функціонує Інститут Конфуція (елемент, що об’єднує культуру і бізнес) та Інститут йоги і аюверди.

Опольська політехніка тісно співпрацює з Україною – тут навчається 300 українських студентів. Нещодавно був проведений «Український день». Однією з проблем, яку відзначив доповідач, є те що доволі часто укладені рамкові міжнародні угоди не завжди мають гідного продовження. Він також поділився такою ідеєю: визначити «smart-спеціалізації» наукового характеру і побудувати навколо них групи для спільних науково-дослідних проектів.

Андрій Шишолін, начальник відділу зовнішньоекономічної діяльності КПІ ім. Ігоря Сікорського: *“Зовнішньоекономічна діяльність як ресурс інтернаціоналізації університету”*.

У своїй презентації доповідач окреслив такі питання:

- Комерціалізація – основна тенденція сучасного розвитку освіти;
- Переваги інтернаціоналізації;
- Напрями інтернаціоналізації університету;
- Способи здійснення міжнародного трансферу освітніх послуг;
- Напрями ЗЕД в університеті, що впливають на показники інтернаціоналізації;

- Складові ЗЕД університету;
- ЗЕД у сфері освіти, науки, техніки та інноватики;

Підсумовуючи, доповідач зробив такі висновки:

- інтернаціоналізація є процесом інтеграції міжнародних елементів в освітні, наукові та адміністративні функції ВНЗ, що забезпечує конкурентоздатність та зміцнення потенціалу вітчизняних університетів, інтеграцію української системи вищої освіти до європейського освітнього простору;
- зовнішньоекономічна діяльність, як вид активності ВНЗ, знаходить прояв у кожному напрямі інтернаціоналізації, при цьому виступає важливим економічним ресурсом зазначеного процесу;
- надходження коштів від експорту освітніх та інших дозволених університету послуг здатне забезпечити потребу ВНЗ в імпорті освіти.

Олег Сябрєнко, менеджер з розвитку бізнесу компанії “Clarivate Analytics” презентував аналітичне дослідження “Співпраця між Україною та Польщею у сфері наукових досліджень. Поточний стан та основні тенденції” –*“Research collaboration between Poland and Ukraine. CURRENT STATE AND KEY TRENDS”*

Цей документ був розроблений для демонстрації важливості національного та інституційного наукового співробітництва між Польщею та Україною. Результати представлених досліджень були створені на підставі даних Web of Science і проаналізовані в базі даних InCites Benchmark & Analytics.

Автор показав розвиток наукових досліджень в Польщі і в Україні за останні 25 років, а також результати аналізу наукової співпраці Україна-Польща за останні 16 років. Зокрема, у співпраці між Польщею і Україною беруть участь 81 польських і 34 українських наукових установ, тобто задіяні основні наукові організації обох країн. Масштаби наукового співробітництва між Польщею та Україною постійно зростають, починаючи з 1990 року, і в даний час ми спостерігаємо більш ніж 300% збільшення обсягу спільних наукових публікацій. Для України наукове співробітництво з Польщею є одним з найбільш важливих напрямків. Польща як науковий партнер знаходиться на 4-й позиції при розгляді останніх десяти років, а за останній рік вийшла на 3-є місце (після Німеччини і США).

Головний висновок: наукова співпраця між Україною і Польщею є взаємовигідною і приносить вагомі результати для обох країн.

Провідні області співпраці: матеріалознавство, мультидисциплінарні науки, фізика, щільні середовища, частинки і поля.

Після закінчення доповідей на Круглому столі відбулась дискусія, обговорення проекту і затвердження Рекомендацій. У загальному вигляді положення Рекомендацій розподілені на 4 групи:

1. Посилити співпрацю та обмін досвідом між українськими та польськими університетами за різними напрямками адміністративної, освітньої та науково-дослідної роботи, а саме:

- спільна участь в інфраструктурних грантових проектах з метою структурно-організаційної перебудови системи менеджменту міжнародної сфери в університетах, в тому числі зовнішньоекономічної діяльності;
- двосторонні програми обміну досвідом та підвищення рівня професійної компетенції керівників і фахівців відділів та департаментів, що курують міжнародне співробітництво;
- спільне формування моделей внутрішнього університетського менеджменту задля ефективної міжнародної діяльності університетів, їх впровадження у практику;
- реалізація програм академічної мобільності студентів, аспірантів та учених;
- реалізація спільних освітніх та науково-дослідних проектів, проведення двосторонніх консультацій.

2. Забезпечити курс на поглиблення інтернаціоналізації вищої технічної освіти України та Польщі, посилення міжнародної компоненти шляхом:

- активізації конструктивної взаємодії університетського сектору з міжнародними компаніями-представниками індустрії та бізнесу, їх залучення до участі у спільних освітніх проектах;
- посилення міжнародного міжуніверситетського співробітництва, партнерства з організаціями та установами.

3. Підвищити привабливість та конкурентоздатність освітніх та науково-технічних продуктів та послуг університетів на міжнародних ринках освітніх послуг шляхом:

- формування системи внутрішнього маркетингового супроводу міжнародної діяльності в університетах з систематичним моніторингом попиту та пропозиції освітніх послуг та потреб світових, регіональних та національних ринків праці;
- розширення портфелю освітніх та науково-технічних послуг університетів для іноземного споживача, у тому числі впровадження інноваційних освітніх продуктів спільно з іноземними університетами-партнерами;
- додержання міжнародних стандартів якості у вищій технічній освіті та відповідності підготовки фахівців глобальним вимогам ринку праці.

4. Посилити зовнішньоекономічну складову діяльності технічних університетів:

- формування моделей здійснення зовнішньоекономічної діяльності як сукупності експортно-імпортних операцій освітніх та науково-технічних послуг та продуктів університетів, їх адаптація до національних реалій функціонування економіки, освіти, науки та особливостей законодавчої бази;
- формування загальної комерційної пропозиції для розширення комерційної присутності університетів на міжнародних ринках;
- ініціювання створення спільних освітніх структур за кордоном з іноземними партнерами;
- розробка та впровадження системи внутрішнього адміністративного та нормативно-методичного супроводу зовнішньоекономічної діяльності університетів.

Учасники вирішили, що зазначені рекомендації, можуть бути корисними при складанні програм інтернаціоналізації, стратегій та планів розвитку міжнародної діяльності, а також враховані при поточному здійсненні міжнародної та зовнішньоекономічної діяльності університетів.

З презентаційними матеріалами доповідачів круглого столу можна ознайомитись на сайті Відділу зовнішньоекономічної діяльності: forea.kpi.ua

